

**Kozová Monika: Drobná středověká opevněná sídla na Chrudimsku.
Bakalářská práce. Ústav historických věd Filosofické fakulty University Pardubice.
Pardubice 2010.**

Posudek vedoucího práce.

Obsah: Úvod (s. 1-2); Přírodní podmínky Chrudimska (s. 3-5); Dějiny bádání (s. 6-13); Historický rámec (s. 14-24); Písemné prameny (s. 25-26); Popis lokalit (s. 27-30); Hmotné prameny (s.31-45); Zařazení do historických souvislostí (s. 46-54); Závěr (s. 55-56); Resumé (s. 57-58); Seznam použitých zkratk (s. 59); Seznam literatury (s.59-60); Seznam použitých internetových zdrojů (s. 62-63); 14. Seznam obrazových příloh (s. 64-66); Nálezy keramických střepů, uložených v Regionálním muzeu v Chrudimi (s. 67-99); Nálezy keramických střepů z Mrdic, uložených v Muzeu východních Čech v Hradci Králové (s. 100-104); Nálezy keramických střepů z Mrdic, uložených ve Východočeském muzeu v Pardubicích (s. 105-125); Nálezy keramických střepů z Kostelce u Heřmanova Městce uložených v Regionálním muzeu v Chrudimi (s. 126-135); Nálezy keramických střepů z lokality Kostelec u Heřmanova Městce uložené v Muzeu východních Čech v Hradci Králové (s. 136-142); Nálezy keramických střepů z lokality Svinčany, uložených v Muzeu východních Čech v Hradci Králové (s. 143); 11 kresebných tabulek materiálu; 13 fotografických tabulek materiálu; 13 map, tabulek a fotografií lokalit.

Tématem bakalářské práce je shrnutí dosavadních poznatků o počátcích a vývoji vybrané skupiny drobných feudálních sídel na Chrudimsku, konkrétně pěti lokalit (Kostelec u Heřmanova Městce, Mrdice, k.ú. Heřmanův Městec; Klešice, Svinčany a Svojšice) a jejich zařazení do širších souvislostí historického vývoje na Chrudimsku. Neobjasněno zůstává, proč nebyl do zkoumané skupiny zahrnut vlastní Heřmanův Městec, který má úzkou vazbu jak na Kostelec, tak na Mrdice. V úvodu autorka naznačuje svůj přístup k problematice, nejsou však uvedena kritéria výběru zkoumané skupiny lokalit. Přehledně jsou charakterizovány přírodní podmínky, převážně však byly použity internetové zdroje.

Historiografie se opírá převážně o práci Ondřeje Felcmana, uvedeny jsou i důležité regionální časopisy (neměl však chybět Zpravodaj Muzea v Hradci Králové). Zkratkovitě je podán přehled archeologických výzkumů na Chrudimsku, řada údajů souvisí spíše s Pardubicem a Hradeckem a některé osoby výzkum na Chrudimsku vůbec neprováděly (např. Antonín Hejna – s. 8). Ve větší míře je zmíněn projekt povrchového průzkumu Chrudimska v letech 1982-1989, který se však drobnými feudálními sídly zabýval pouze okrajově. Přinesl však jejich zatím nejúplnější soupis, což však autorka neuvádí. V této kapitole je zařazena charakteristika archeologického výzkumu v Kostelci u Heřmanova Městce, který byl proveden v roce 1991.

Kapitola „Historický rámec“ se vyrovnává s problematikou držby majetku na Chrudimsku různými feudálními vlastníky, opírá se především o práci Jaroslav Teplého. Ne zcela jasným způsobem jsou použity termíny „venkovské sídlo“, „feudální sídlo“ a „menší feudální sídlo (tvrz)“. Používaná terminologie je rozkolísaná i v dalším textu (kromě již uvedených termínů ještě např. i „hrádek“, „drobné feudální sídlo“, „mote“) a není vysvětlena a zařazena do vzájemných souvislostí. Naopak se uvádí přehledná klasifikace hradů (s. 24), s kterou se v dalším textu nepracuje. Velmi obecně formulovaná je kapitola „Písemné prameny“ (s. 25-26), která nemá zřetelnou souvislost s ostatním textem.

Popis lokalit je dostatečný a především provázaný s obrazovými přílohami. Podrobnější mohl být popis zříceniny ve Svojšicích, jde o nejzachovalejší sídlo ze zkoumané skupiny lokalit.

Velkou pozornost věnovala autorka popisu keramického materiálu z jednotlivých lokalit, který správně rozčlenila na technologické skupiny (celkem 15). Pracuje se také s charakteristikou výzdoby a umístění keramického zlomku na nádobě. Málo pozornosti je věnováno profilaci okrajových zlomků. Shromážděn byl všechn v muzeích dostupný materiál a jednotně klasifikován. Při souhrnném vyhodnocení byly využity přehledné grafy. Posuzovaný materiál nebyl porovnán s materiálem z archeologického výzkumu v Kostelci u H. Městce v roce 1991 (charakterizován na s. 12) a nenajdeme informaci o datování keramických zlomků či jejich souborů. Přes uvedené námitky patří kapitola hodnotící keramiku k nejlépe vypracovaným částem práce.

Podrobné jsou údaje o šlechtické držbě jednotlivých lokalit v období 13. až 16. století. Porovnání s archeologickým materiálem jen na obecné úrovni. Vlastní text uzavírá stručný závěr, sumarizující předchozí zjištění.

Práce je psána na dobré jazykové úrovni, obsahuje však určité množství překlepů a gramatických chyb, zkratkovitého vyjadřování a výšinů z vazby (kulová jamka místo kulová; „šlechtické rody žily ... jako součást hradeckých soustav“, „vrcholně středohradištní období“, na místo správného „vrcholně středověké období“). V textu se setkáváme s mnoha neobratnými vyjádřeními (např. „stavba hradů upadá pod vlivem zámků“). Text působí dojmem dokončování v časovém tlaku. Délka práce velmi těsně naplňuje předepsanou normu.

Práce obsahuje všechny předepsané formální náležitosti (prohlášení studenta, anotace, klíčová slova, obsah), literatura je citována v souladu s normou. Seznam použité literatury a pramenů je dostačující a odpovídá zadanému tématu. Téměř stejně dlouhý je seznam použitých internetových zdrojů, který mohl být částečně pominut. Správně jsou tímto způsobem využity údaje pozemkového katastru.

Tabulky, shrnující archeologické nálezy, jsou vypracovány pečlivě a přehledně, dobré je provázání textu s obrazovými přílohami. Z technického hlediska bych se přikláněl k přehlednějšímu řazení po jednotlivých nalezištích (a nikoliv po muzejních pracovištích), tabulky měly být členěny tak, aby měly na každé straně hlavičku, usnadňující orientaci v posuzovaných kritériích.

Obrazové přílohy jsou početné a zásadně doplňují text práce. Vyobrazen je dostatečný vzorek nálezů, fotografie archeologického materiálu jsou instruktivní, nižší kvalita některých z nich jde na vrub kvalitě použité tiskárny. Dobře je podána lokalizace jednotlivých nalezišť v mapových podkladech, vyobrazeny jsou všechny historické plány sledovaných lokalit. Použit mohl být větší počet fotografií současného stavu, event. mohly být využity fotografie starší.

Práce přes uvedené výhrady splnila sledované zadání a cíle. Autorka zvládla postupy pro zpracování a vyhodnocení archeologických a historických informací. Prokázala schopnost práce s literaturou a prameny. Na poněkud nižší úrovni je přehlednost argumentace a řazení použitých informací.

Bakalářskou práci M. Kozové doporučuji k obhajobě.

Navrhuji klasifikaci „dobře“.

Praha 3. 8. 2010

Jan Frolík